БАТЛАВ

ЗАХИРАЛ Ш.МАНДАХ

МУИС-ИЙН ХАРЬЯА ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН АХЛАХ СУРГУУЛИЙН 11-Р АНГИЙН АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН СЭДЭВ

Хугацаа 80 минут Нийт 40 оноо

1. Дараах өгүүлбэрүүдийг тодорхойлно уу. (4 оноо)
   a. Шөнө нь бороо орж, өдөр нь нар гарч, цаг агаар тусгай хөтөлбөртэй мэт байв.
   b. Газар усны нэрд өнгө жинхэнэ утгаараа болон зүг чиг зааж орсон учир ялгагдаж байна.
   c. Амьтдын бие дотор амьдрах шавж цөөнгүй.
   d. “Хөх” өнгөөр тодотгодог газар усны нэр 72 байгааг харахад ихэнх нь уул байна.
2. Зөв харгалзуулна уу. (4 оноо)

a. Гар цайлгах	1. Зэрэгцүүлэн холбох үг
b. Гар хөдөлбөл ам хөдөлнө	2. Өвөрмөц хэлц
c. Шиг, мэт	3. Хэвшмэл хэлц
d. Эсвэл	4. Угсруулан холбох үг

3. Нэгдүгээр даалгаврын өгүүлбэрүүдийн тодруулсан бүтээврийн утгыг тайлбарлана уу. (4 оноо)
   - ....……………………………………………………………………….…………..
   - ....…………………………………………………………………….……………
   - ....………………………………………………………………………….………...
   - .... ………………………………………………………………….………….
4. Өгөгдсөн үгсийн дүрмийг тайлбарлаарай. (2 оноо)
   Үлдсэнийг - ………………………………………………………………………….
   Орсноороо- ………………………………………………………………………….
5. “ном **уншсым**, худалдаж **аван,** явна **шдээ, нээх** их юм” тодруулсан үгсийг зөв болгон бичнэ үү. (2 оноо)
   ……………………………………………………………………………………………
   ………..……………………………………………………………………………
6. Зохиолчдыг зохиолын гол санаатай зөв харгалзуулна уу. (5 оноо)

1) Софокл	a. Хүмүүс өөрийн гэсэн бодол санаагүй болж, эрх мэдэлтэн эсвэл нөлөөлж буй хүний аясаар хувирч буйг харуулсан.
2) А.П.Чехов	b. Дарлагдаж буй ард түмэн эх хэлээ эзэмшинэ гэдэг гяндангийн түлхүүр барьж байгаатай адил.
3) А.Доде	c. Хүн үйлийн үр, хувь тавилангаасаа зугтаж чадахгүй боловч өөрийн үзэл бодолдоо эзэн байхыг харуулсан.
4) О.Бальзак	d. Үнэнч хайр сэтгэлийн өмнө цаг хугацаа, газрын хол ч үл нөлөөлнө.
5) Галидас	e. Хөрөнгө мөнгө, эрх ямба хүнийг хайр энэрэлгүй, хөөрхийлөлтэй, шуналын золиос болгож буйг харуулсан.

7. “Хамелион” хэмээн нэрлэсэн нь зохиолын аль дүрээс болсон бэ? Өөрийн бодлыг зохиолоос эш татан тайлбарлана уу. (2 оноо)
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………
8. Өгөгдсөн рубай шүлгийн гүн ухааны утгыг тайлбарлана уу. (2 оноо)

   Эзэд ноёд энд хоргой торгонд хөлбөрч байсан
   Эднүүст элч нар хар хурдаараа ирдэг байсан
   Өдгөө энэ бүхэн баларч, нурсан балгасны ормон дээр
   Өнчин хөхөө ганцаараа гүүг гүүг донгодно.

   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………...…………………………
   ……………………………………………………………………..

9. Үндэсний бичгээс кирилл бичигт хөрвүүлж бичнэ үү. (5 оноо)

Jojeged neg1 bint
foilemjI KicodeI,
Jijikledeit.
DoselemjI DeI bE*
bEa Cilegoa O
SibEgooa KinesO
kErekdeI Blde(.
fesieeleeeO
kume& SidO
bEUeeO foikEI B&
foibE* oa SidO

10. “Зүүдэндээ би юу харах бол?” сэдвээр эргэцүүлсэн эх бичнэ үү. Үгийн тоо 200-250. (10 оноо)

БАТЛАВ

ЗАХИРАЛ Ш.МАНДАХ

МУИС-ИЙН ХАРЬЯА ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН АХЛАХ СУРГУУЛИЙН 11-Р АНГИЙН АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН МАТЕРИАЛЫН СЭДВИЙН ХАРИУЛТ

Хугацаа 80 минут Нийт 40 оноо

1. Дараах өгүүлбэрүүдийг тодорхойлно уу. (4 оноо)
   a. Шөнө нь бороо ор**ж**, өдөр нь нар гар**ч**, цаг агаар тусгай хөтөлбөртэй мэт байв. ЗНӨ
   b. Газар усны нэрд өнгө жинхэнэ утгаараа болон зүг чиг зааж ор**сон** учир ялгагдаж байна. Байц гишүүн өгүүлбэртэй УНӨ
   c. Амьтдын бие дотор амьдр**ах** шавж цөөнгүй. Тодотгол гишүүн өгүүлбэртэй УНӨ
   d. "Хөх" өнгөөр тодотго**дог** газар усны нэр 72 байгааг харахад ихэнх нь уул байна. Олон гишүүн өгүүлбэртэй УНӨ
2. Зөв харгалзуулна уу. (4 оноо)
   a. Гар цайлгах — 1. Зэрэгцүүлэн холбох үг
   b. Гар хөдөлбөл ам хөдөлнө — 2. Өвөрмөц хэлц
   c. Шиг, мэт — 3. Хэвшмэл хэлц
   d. Эсвэл — 4. Угсруулан холбох үг

   a2, b3, c4, d1
3. Нэгдүгээр даалгаврын өгүүлбэрүүдийн тодруулсан бүтээврийн утгыг тайлбарлана уу. (4 оноо)
   - **ж, ч**- Зэрэгцэн холбох нөхцөл
   - **сон**[4]- Өнгөрсөн цагаар тодотгон холбох нөхцөл
   - **х**- Ирээдүй цагаар тодотгон холбох нөхцөл
   - **дог**[4]- Байнга давтагдах одоо цаг
4. Өгөгдсөн үгсийн дүрмийг тайлбарлаарай. (2 оноо)

   Үлдсэнийг - 99эг+ээ=99эгээ

   Орсноороо- 79эг+ ээ=79гээ
5. "ном **уншсым**, худалдаж **аван,** явна **шдээ, нээх** их юм" тодруулсан үгсийг зөв болгон бичнэ үү. (2 оноо)

   Ном уншсан юм, худалдаж авна, явна шүү дээ, нэг их юм
6. Зохиолчдыг зохиолын гол санаатай зөв харгалзуулна уу. (5 оноо)
   1) Софокл — a. Хүмүүс өөрийн гэсэн бодол санаагүй болж, эрх мэдэлтэн эсвэл нөлөөлж буй хүний аясаар хувирч буйг харуулсан
   2) А.П.Чехов — b. Дарлагдаж буй ард түмэн эх хэлээ эзэмшинэ гэдэг гяндангийн түлхүүр барьж байгаатай адил
   3) А.Доде — c. Хүн үйлийн үр, хувь тавилангаасаа зугтаж чадахгүй боловч өөрийн үзэл бодолдоо эзэн байхыг харуулсан
   4) О.Бальзак — d. Үнэнч хайр сэтгэлийн өмнө цаг хугацаа, газрын хол ч үл нөлөөлнө.
   5) Галидас — e.Хөрөнгө мөнгө, эрх ямба хүнийг хайр энэрэлгүй, хөөрхийлөлтэй, шуналын золиос болгож буйг харуулсан.

   1c, 2a, 3b, 4e, 5d
7. "Хамелион" хэмээн нэрлэсэн нь зохиолын аль дүрээс болсон бэ? Өөрийн бодлыг зохиолоос эш татан тайлбарлана уу. (2 оноо)

   Боломжит хариулт: Очумелов- Өөрөөсөө дээд албан тушаалтанд ая тал засан хамелион шиг хувирч буй учир Очумеловыг хамелионтой зүйрлэсэн
8. Өгөгдсөн рубай шүлгийн гүн ухааны утгыг тайлбарлана уу. (2 оноо)

   Эзэд ноёд энд хоргой торгонд хөлбөрч байсан
   Эднүүст элч нар хар хурдаараа ирдэг байсан
   Өдгөө энэ бүхэн баларч, нурсан балгасны ормон дээр
   Өнчин хөхөө ганцаараа гүүг гүүг донгодно.

   Боломжит хариулт:
   - Хүн бүрийн хувь заяа адилгүй.
   - Нэг хэсэг нь захирч байхад нөгөө хэсэг нь захирагдаж явдаг.
   - Үхэл хөрөнгө мөнгөтэй, баян тансаг амьдралтай гээд үлдээхгүй.
   - Орчлон хорвоод мөнх юм гэж байдаггүй.
9. Үндэсний бичгээс кирилл бичигт хөрвүүлж бичнэ үү. (5 оноо)

Oojegea ne%I BIrI
foilemjI KicodeI,
Jijikledeit.
DoselemjI DeI bE*
KinesO bEa Cilegoa O
Blde(. SibEgooa
fesieeleeeO kErekdeI
kume& SidO
bEUeeO foikEI B&
foibE* oa SidO

Өөрийн шүд байхгүй бол хиймэл шүд ашиглах хэрэгтэй болдог. Шувууд хүнсээ чулууны тусламжтайгаар жижиглэдэг. Үлэмж хүчтэй, зузаан хана бүхий булчинлаг ходоод доторх чулуунуудын хооронд орсон үр тариа тээрэмдсэн мэт амархан бяцарна. Шувууны ходоодонд чулуу байх нь ердийн зүйл юм. Энэ чинь өлссөнийх биш шүү дээ. **(41 үг)**

10. “Зүүдэндээ би юу харах бол?” сэдвээр эргэцүүлсэн эх бичнэ үү. Үгийн тоо 200-250. (10 оноо)